

Datu valsts inspekcija

Elijas iela 17, Rīga, LV-1050, tālr. 67223131, e-pasts pasts@dvi.gov.lv, www.dvi.gov.lv

Lieta Nr. [..]

[..]
[adrese]

Lēmums

Rīgā, 21.02.2025.

Nr. [..]

Par korektīvā līdzekļa piemērošanu

[1.] Datu valsts inspekcija (turpmāk – Inspekcija) saņēma [..] (turpmāk – Datu subjekts) 2024. gada 20. maija sūdzību ar pielikumiem¹ (turpmāk – Sūdzība) par [..] ģimenes ārsta un pediatra prakses (turpmāk – ĢĀP) ārstes [..] 2023. gada 6. jūnijā, plkst. 12.49 – 12.53 veikto Datu subjekta personas un veselības datu apstrādi E-veselības sistēmā, apgalvojot, ka nesaņēma ĢĀP un / vai [..] veselības aprūpes pakalpojumus, vienlaikus norādot, ka ĢĀP strādā neatliekamās medicīnas ārsta palīgs (feldšeris) [..], kas ir Datu subjekta bijušā vīra māsa, līdz ar to, Datu subjektam ir pamatotas aizdomas, ka tieši viņa ir izmantojusi savu dienesta stāvokli, lai iegūtu un nodotu tālāk trešajām personām ar Datu subjekta veselības aprūpi saistītos datus.

Papildus no Sūdzības un tās pielikumiem izriet, ka Datu subjekts ir vērsies pie ĢĀP, lūdzot sniegt informāciju/paskaidrojumus par veiktajām darbībām E-veselības sistēmā. Atbildot uz Datu subjekta pieprasījumu, ĢĀP ir sniegusi informāciju, ka ĢĀP nav iespējas objektīvi pārbaudīt minēto, bet tā pieļauj un neizslēdz, ka Datu subjekta profils E-veselības sistēmā tika atvērts nejaušības vai kļūdas rezultātā.

[2.] Nolūkā pārliecināties par ĢĀP veiktās datu apstrādes tiesiskumu un saskaņā ar Fizisko personu datu apstrādes likuma (turpmāk – Datu likums) 4. panta pirmās daļas 1. punktu un 5. panta pirmās daļas 1. punktu, Vispārīgās datu aizsardzības regulas² (turpmāk – Datu regula) 57. panta 1. punkta a), f) un h) apakšpunktu un 58. panta 1. punkta a), d), e) apakšpunktu tika veiktas turpmākās darbības.

[2.1.] 2024. gada 22. jūlijā tika uzsākta pārbaudes lieta Nr. [..] par ĢĀP veiktās Datu subjekta personas un veselības datu apstrādes un ĢĀP pasākumu personas datu apstrādes drošības nodrošināšanā atbilstību Datu regulas prasībām.

[2.2.] Inspekcijas 2024. gada 23. jūlija vēstulē³ ĢĀP tika aicināta sniegt pārbaudei

¹ Inspekcijā saņemta un reģistrēta 2024. gada 21. maijā ar Nr. [..]

² Eiropas Parlamenta un Padomes regula (ES) 2016/679 (2018. gada 27. aprīlis) par fizisko personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK

³ Inspekcijā reģistrēta ar Nr. [..]

nepieciešamu informāciju par veiktās Datu subjekta personas datu apstrādes tiesisko pamatu un nolūku, iespējamā datu aizsardzības pārkāpuma raksturu un cēloni, kā arī ĢĀP veiktajiem datu aizsardzības pasākumiem.

[2.3] ĢĀP sniedza savus paskaidrojumus 2024. gadā 15. augusta vēstulē⁴, norādot, ka Datu subjekts 2023. gada 6. jūnijā nebija vērsies ĢĀP, nav saņēmis veselības aprūpes pakalpojumu vai konsultāciju, bet Datu subjekta personas un veselības datu apstrāde (aplūkošana) E-veselībā notikusi ārsta palīga [...] nejaušas kļūdas dēļ [...] atvaļinājuma laikā, proti, [...] mērķis bija izrakstīt atkārtotu recepti ĢĀP pacientam, bet kļūdaini ievadītā personas koda dēļ, tika atvērts Datu subjekta profils E-veselības sistēmā un recepšu sadaļa.

No ĢĀP iesniegtas instruktāžas⁵ secināms, ka piekļuve E-veselības sistēmai [...], notika saskaņā ar ĢĀP noslēgto līgumu ar Nacionālo veselības dienestu (turpmāk – NVD), ĢĀP deleģēja ārsta palīgu pēc ĢĀP autorizācijas ar ID karti/eparaksts Mobile izpildīt ārsta nozīmētas ordinācijas un amata aprakstā ietverto funkciju izpildi.

[2.4] Inspekcija vērsās ar informācijas pieprasījumiem⁶ pie NVD.

[2.5.] NVD ar 2024. gada 5. augusta vēstuli⁷ un 2024. gada 23. oktobra vēstuli⁸ sniedza pārbaudei nepieciešamo informāciju. No NVD sniegtas informācijas izriet, ka 2023. gada 6. jūnijā plkst. 12.49 – 12.52. ārstniecības persona vairākkārt, tas ir 7 reizes, veikusi darbības “Pacientu kartes iegūšana”, 2 reizes veikusi darbības “Recepšu saraksta izgūšanas pieprasījums” un 8 reizes “Receptes datu saņemšana”.

NVD norādīja, ka pie darbības “Pacienta kartes iegūšana” ārstniecības persona piekļuva šādiem Datu subjekta personas datiem - *identifikators (personas kods), vārds, uzvārds, dzimšanas datums, vecums, dzimums, adrese*; pie darbības “Recepšu saraksta izgūšanas pieprasījums” un “Receptes datu saņemšana” ārstniecības persona piekļuva *informācijai par Datu subjektam izrakstītajām receptēm – receptes ID numurs, izrakstīšanas datums, derīguma termiņš, statuss, dati par ārstniecības personu, zāļu nosaukums, forma un cita informācija atkarībā no receptes veida*.

NVD paskaidroja, ka ārstniecības persona, lai izrakstītu atkārtotu recepti, veic pacienta pieņemšanu E-veselības sistēmā, šajā solī ievadot E-veselības sistēmā pacienta personas kodu, ārstniecības personai pacienta profilā ir redzami šādi pacienta pamatdati – identifikators, vārds, uzvārds, dzimšanas datums, vecums, dzimums, adrese un faktiskā adrese. Tālāk ārstniecības persona atver sadaļu “Receptes” un “Atlasīt”. Atverot izrakstītas receptes, ārstniecībai personai pie katras receptes ir redzami iepriekš minētie pacienta pamatdati, tostarp vārds, uzvārds.

NVD informēja, ka ĢĀP, ne [...] Datu subjektam nav izrakstījusi medikamentus un/vai darbnespējas lapas, un ka Datu subjekts 2024. gadā nav saņēmis valsts apmaksātus veselības aprūpes pakalpojumus ĢĀP vai pie [...].

[2.6.] Inspekcija, izvērtējot ĢĀP un NVD Lietā sniegto informāciju, 2024. gada 19. novembra vēstulē⁹ aicināja [...] sniegt savus paskaidrojumus Lietā.

[2.7.] [...] sniedza savus paskaidrojumus 2024. gada 9. decembra atbildes vēstulē (turpmāk – Atbildes vēstule)¹⁰.

[3.] Administratīvā akta adresāta viedokļa noskaidrošanas procesā Inspekcija konstatē turpmāko.

⁴ ĢĀP vēstule (Inspekcijā saņemta un reģistrēta 2024. gada 20. augustā ar Nr. [...])

⁵ Ģimenes ārsta un pediatra prakses vadītāja instruktāža par E-veselības lietošanu ārsta palīgam un medicīnas māsaī, kuru 2022. gada 28. septembrī parakstīja [...]

⁶ Inspekcijas 2024. gada 22. jūlija vēstule Nr. [...], 2024. gada 9. oktobra vēstule Nr. [...]

⁷ NVD vēstule Nr. [...]

⁸ NVD vēstule Nr. [...]

⁹ Inspekcijā reģistrēta ar Nr. [...]

¹⁰ [...] vēstule *Par informācijas pieprasījumu* (Inspekcijā saņemta un reģistrēta 2024. gada 12. decembrī ar Nr. [...])

[..] paskaidroja, ka viņai nebija mērķis apstrādāt Datu subjekta personas un veselības datus, ka viņai bija nepieciešams izrakstīt recepti pacientam, un ka viņa kļūdījās personas kodu ievadē. Iespējams liela darba apjoma dēļ, vienlaicīgi runājot pa telefonu un paralēli veicot darbu ar datoru, nepamanīja, ka ievadītais kods nav pacienta, kā rezultātā tika apskatīts Datu subjekta profils.

[..] apstiprināja, ka Datu subjekts ir viņai personiski pazīstama persona, brāļa bijusī sieva, bet uzskata, ka tam nav noteicošas nozīmes, jo nebija mērķis apstrādāt nepareizi iegūtos Datu subjekta datus E-veselībā, un tā ir nejauša sakritība. E-veselībā iegūtā informācija netika saglabāta, pārsūtīta vai nodota trešajai personai.

Papildus par vairākkārtējām darbībām E-veselības sistēmā, [..] paskaidroja, ka sākumā nepieņēma nepareizo profilu un neatrada receptēs konkrēta pacienta prasītos medikamentus, turklāt, bieži notiek traucējumi E-veselības sistēmā, un jāspiež atkārtoti, bet kad saprata, ka ir atvērusi neīsto profilu, nekavējoties izgāja no tā.

[4.] Ievērojot šā lēmuma [1.-3.] punktā konstatēto, Inspekcija secina turpmāko.

[4.1.] Tiesisko regulējumu fizisko personu datu apstrādei nosaka Datu regula, Datu likums un citi normatīvie akti.

Saskaņā ar Datu regulas 4. panta 1), 2) un 15) apakšpunktu “personas dati” ir jebkura informācija, kas attiecas uz identificētu vai identificējamu¹¹ fizisku personu¹², “veselības dati” ir personas dati, kas saistīti ar fiziskas personas fizisko vai garīgo veselību, tostarp veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanu, un kas atspoguļo informāciju par tās veselības stāvokli, savukārt “apstrāde” ir jebkura ar personas datiem vai personas datu kopumiem veikta darbība¹³ vai darbību kopums, kas pilnībā vai daļēji veiktas ar automatizētiem līdzekļiem¹⁴, kā arī darbības ar tādiem personas datiem, kuri veido vai ir paredzēti, lai veidotu, daļu no kartotēkas¹⁵.

Tādejādi Datu subjekta vārds, uzvārds, personas kods, dzimšanas datums, vecums, dzimums, adrese ir uzskatāmi par personas datiem Datu regulas 4. panta 1) apakšpunkta izpratnē, bet informācija, kas atspoguļo Datu subjekta veselības stāvokli un veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanu (informācija par izrakstītajām receptēm) ir uzskatāma par veselības (īpašu kategoriju) datiem Datu regulas 4. panta 15) apakšpunkta izpratnē, savukārt [..] veiktā aplūkošana, izmantojot E-veselību, ir uzskatāma par datu apstrādi Datu regulas 4. panta 2) apakšpunkta izpratnē.

[4.2.] Saskaņā ar Datu regulas 4. panta 7) apakšpunktu par personas datu apstrādes atbildību ir atbildīgs pārzinis - fiziskā vai juridiskā persona, publiska iestāde, aģentūra vai cita struktūra, kas viena pati vai kopīgi ar citām nosaka personas datu apstrādes nolūkus un līdzekļus [..].

Ministru kabineta 2014. gada 11. marta noteikumu Nr. 134 *Noteikumi par vienoto veselības nozares elektronisko informācijas sistēmu* (turpmāk - MK noteikumi Nr. 134) 13. un 14.1 punktā noteikts, ka, lai piekļūtu E-veselības sistēmai, ārstniecības iestāde, kura sniedz ģimenes ārsta pakalpojumus slēdz līgumu ar NVD. Vienlaikus atbilstoši minēto noteikumu 17. punktam ārstniecības iestādes vadītājs pēc līguma noslēgšanas nosaka lietotāju, kurš ārstniecības iestādes vārdā šajos noteikumos noteiktajā apjomā apstrādā datus E-veselības sistēmā.

¹¹ Identificējama fiziska persona ir tāda, kuru var tieši vai netieši identificēt, jo īpaši atsaucoties uz identifikatoru, piemēram, minētās personas vārdu, uzvārdu, identifikācijas numuru, atrašanās vietas datiem, tiešsaistes identifikatoru vai vienu vai vairākiem minētajai fiziskajai personai raksturīgiem fiziskās, fizioloģiskās, ģenētiskās, garīgās, ekonomiskās, kultūras vai sociālās identitātes faktoriem

¹² datu subjekts

¹³ Piemēram, vākšana, reģistrācija, organizēšana, strukturēšana, glabāšana, pielāgošana vai pārveidošana, atgūšana, aplūkošana, izmantošana, izpaušana, nosūtīt, izplatīt vai citādi darīt tos pieejamus, saskaņošana vai kombinēšana, ierobežošana, dzēšana vai iznīcināšana

¹⁴ Personas datu apstrāde ar automatizētiem līdzekļiem ietver datu apstrādi informācijas sistēmās, kur iespējams atlasīt personu pēc konkrētiem identifikatoriem, piemēram, izmantojot informācijas tehniskās sistēmas.

¹⁵ Jebkurš strukturēts personas datu kopums, kas ir pieejams saskaņā ar konkrētiem kritērijiem, neatkarīgi no tā, vai datu kopums ir centralizēts, decentralizēts vai izkļieds, pamatojoties uz funkcionālu vai ģeogrāfisku motivāciju.

Tādējādi, attiecībā uz personas datu apstrādes darbībām (aplūkošanu), ko [..], izmantojot ĢĀP piešķirtas piekļuves tiesības E-veselības sistēmai, veica ar amatu pienākumu veikšanu nesaistītajos nolūkos, par pārzini atzīstama – [..].

[4.3.] Atbilstoši Datu likuma 25. pantam datu apstrāde ir atļauta, ja ir vismaz viens no Datu regulas 6. panta 1. punktā noteiktajiem pamatiem. [..] Datus, kas atklāj fiziskās personas rasi vai etnisko piederību, politiskos uzskatus, reliģisko vai filozofisko pārliecību vai dalību arodbiedrībās, un ģenētiskos datus, biometriskos datus, kuru apstrāde nepieciešama fiziskās personas unikālai identifikācijai, veselības datus vai datus par fiziskās personas dzimumdzīvi vai seksuālo orientāciju apstrādāt ir atļauts, ja ir vismaz viens no Datu regulas 9. panta 2. punktā noteiktajiem pamatiem vai datu apstrāde paredzēta ārējā normatīvajā aktā atbilstoši Datu regulas 9. panta 4. punktam. Datu apstrādē jāievēro Datu regulas 5. pantā noteiktie datu apstrādes principi, arī tie, kuri noteic, ka dati iegūstami konkrētos, skaidros un leģitīmos nolūkos un tikai tādā apmērā, kāds nepieciešams datu apstrādes nolūku sasniegšanai.

Pacientu tiesību likuma 10. panta 5.² daļas 1. punktā noteikts, ka veselības informācijas sistēmā uzkrāto informāciju par pacientu normatīvajos aktos par veselības informācijas sistēmā apstrādājamiem datiem noteiktajā kārtībā un apjomā apstrādā ārstniecības personas un ārstniecības atbalsta personas *ārstniecības mērķu sasniegšanai*. Savukārt MK noteikumu Nr. 134 22. punktā noteikts, ka ārstniecības persona (tai skaitā ārsta palīgs), kas autentificējusies veselības informācijas sistēmā šo noteikumu 12. punktā minētajā kārtībā, ir tiesīga šajos noteikumos noteiktajā apjomā apstrādāt veselības informācijas sistēmā iekļautos ierobežotas pieejamības datus par pacientu *ārstniecības mērķu sasniegšanai*.

Tādējādi saskaņā ar Pacientu tiesību likumu un MK noteikumiem Nr. 134, E-veselības sistēmā fiziskas personas datus iespējams apstrādāt tikai ārstniecībai jeb veselības aprūpes sniegšanai.

Nemot vērā to, ka piekļuve E-veselības sistēmai [..] tika piešķirta kā ārsta palīgam, lai veiktu amata aprakstā noteiktus uzdevumus, par tiesisko pamatu konkrētajā gadījumā būtu atzīstama informācijas iegūšana (aplūkošana) E-veselības sistēmā, ja tā ir pamatota ar darba pienākumu veikšanu. No Datu subjekta, NVD un ĢĀP sniegtās informācijas izriet, ka Datu subjekts 2023. gada 6. jūnijā nesaņēma ĢĀP vai [..] veselības aprūpes pakalpojumus. Minēto apstiprina arī [..] sniegtie paskaidrojumi.

[4.4.] Inspekcija kritiski vērtē [..] izteiktus argumentus par to, ka Datu subjekta personas un veselības datu apstrāde (aplūkošana) E-veselības sistēmā notikusi nejaušības un kļūdas dēļ. Inspekcija pieļauj, ka jebkura persona var kļūdīties personas kodu ievadē, bet Inspekcijas ieskatā maz ticams, ka kļūdas pēc ierakstot nekorekto personas kodu, tika ievadīts eksistējošais personas kods, pie tam, personas kods, kurš pieder personai, kura personiski pazīstama[..], un ar kuru viņu saistīja radnieciskās attiecības.

Papildus no NVD sniegtas informācijas secināms, ka uzsākot darbības E-veselības sistēmā un ievadot E-veselības sistēmā pacienta personas kodu, ārstniecības personai pacienta profilā ir redzami šādi pacienta pamatdati – identifikators, vārds, uzvārds, dzimšanas datums, vecums, dzimums, adrese un faktiskā adrese. Tātad, jau šajā solī [..] bija iespēja pamanīt iespējamo kļūdu un pārliecināties, ka tika atvērts citas personas profils, un tad attiecīgi iziet no kļūdaini atvērtā profila, nevis turpināt veikt tajā darbības, proti atvērot sadaļu “Receptes” un nospiežot pogu “Atlasīt”. Lietā ir konstatēts, ka [..] vairākkārt, tas ir 8 reizes, veikusi darbības “Receptes datu saņemšana” Datu subjekta profilā. No NVD sniegtas informācijas konstatējams, ka katru reizi veicot darbību “Receptes datu saņemšana”, [..] bija redzami iepriekš minētie pacienta (t.i. Datu subjekta) pamatdati, t.sk. vārds, uzvārds. Iepriekš minētie apsvērumi liecina par [..] veikto darbību apzināto raksturu.

[4.5.] Izvērtējot Lietā noskaidroto informāciju, Inspekcijai ir pamats secināt, ka 2023. gada 6. jūnijā plkst. 12.49 – 12.52[..], izmantojot viņai darba pienākumu izpildei piešķirto ĢĀP piekļuvi E-veselības sistēmai, veica informācijas pieprasījumu par Datu subjektu, tādējādi iegūstot (aplūkojot) šā lēmuma

[2.5.] apakšpunktā minētos Datu subjekta personas un veselības datus ar darba pienākumu veikšanu un ārstniecības mērķu sasniegšanu nesaistītajos nolūkos.

Tādējādi [..], apstrādājot Datu subjekta personas un veselības datus E-veselības sistēmā, ir veikusi datu apstrādi, pārkāpjot Datu regulas 5. panta 1. punkta a) apakšpunktā noteiktos personas datu apstrādes pamatprincipus un bez Datu regulas 6. panta 1. punktā un 9. panta 2. punktā noteiktā tiesiskā pamata.

[5.] Datu regulas 58. panta 2. punkta b) apakšpunkts paredz Inspekcijas pilnvaras izteikt rājienu pārzinim vai apstrādātājam, ja ar apstrādes darbībām ir tikuši pārkāpti Datu regulas noteikumi. Datu likuma 23. pantā noteikts, ka Inspekcija, pieņemot Datu regulas 58. pantā noteiktos lēmumus, piemēro Administratīvā procesa likumu. Ievērojot minēto un to, ka [..] darbībās ir konstatēti Datu regulas noteikumu pārkāpumi, Inspekcijai saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 66. panta pirmo daļu ir nepieciešams lemt par administratīvā akta izdošanas lietderību.

[5.1.] Vērtējot administratīvā akta nepieciešamību un vajadzību, Inspekcija ir konstatējusi, ka lēmuma pieņemšana ir gan nepieciešama, gan vajadzīga, ņemot vērā to, ka pārkāpuma rezultātā ietekmēti īpašo kategoriju dati, to ir veikusi ārstniecības persona, tātad profesionāls, kuram īpaši jāgādā par pacientu veselības datu aizsardzību.

Tāpat konkrētajā gadījumā administratīvais akts ir piemērots līdzeklis mērķa sasniegšanai, jo sekmē [..] izpratni par savas rīcības neatbilstību un novērš līdzīgu pārkāpumu rašanos nākotnē.

[5.2.] Administratīvais akts ir uzskatāms par samērīgāko līdzekli mērķa sasniegšanai, jo salīdzinājumā ar lēmumu par administratīvā soda uzlikšanu ir uzskatāms par saudzīgāku, jo Inspekcija konkrētajā gadījumā ir ņēmusi vērā [..] norādīto, ka ar Datu subjekta datiem netika izdarītas papildu darbības un/vai apstrādes (lejuplāde, izdruka, nodošana trešajām personām), un to, ka [..] atvainojas Datu subjektam par radušos situāciju.

Ievērojot minēto, Inspekcija, pamatojoties uz Datu regulas 4. panta 7. punktu, 5. panta 1. punkta a) apakšpunktu, 6. panta 1. punktu un 9. panta 2. punktu, kā arī 58. panta 2. punkta b) apakšpunktu, Datu likuma 23. pantu un Administratīvā procesa likuma 63. panta pirmās daļas 2. punktu, **nolemj izteikt [..] rājienu.**

Šo lēmumu saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 76. panta pirmo un otro daļu, 79. panta pirmo daļu un Datu likuma 24. panta pirmo daļu var pārsūdzēt viena mēneša laikā no tā spēkā stāšanās dienas Inspekcijas direktoram.

Direktora vietnieka p.i.

O. Graudiņa

[..]